

Het "huis voor de eenzame zielen" van Nynke Deinema

Op De Nieuwe Ooster waren ook een aantal collectieve gedenkplekken opgezet. Een ervan was ingericht op het algemeen grafvlak. De personen die daar begraven worden hebben alleen een kleine grafsteen. Soms staat daar niet eens een naam op, maar alleen een nummer. Ida van der Lee vroeg aan kunstenaar Nynke Deinema om op dit grafvlak een installatie te maken ter nagedachtenis van deze eenzame doden. Deinema liet zich inspireren door een verhaal over een aantal doden, dat tezamen in een huis verblijft. Degenen van hen die zich door de levenden herinnerd weten, verblijven in de beste kamers. Zij die nooit genoemd worden kregen een plaats in de akelige kelders van dit huis. Deinema creëerde een klein huisje van dekens, dat van binnenuit werd verlicht. Ze vroeg de dichter Frank Starik om een gedicht te schrijven voor een (imaginaire) eenzame overledene.¹ Een opname van Starik's voordracht van dit gedicht, speelde in het huisje. De geluidsopname had voor Deinema tot doel om de vergeten doden uit de kelder "omhoog te praten."

Voor het huisje maakte Deinema gebruik van dekens, die ze ophaalde bij kringloopwinkels in Amsterdam. "Winkels waar spullen naartoe gaan nadat mensen zijn overleden." Ze wilde geen nieuwe dekens voor haar project gebruiken. Het moest gaan om "geleefde dekens." Voor haar was het werk "aards," het ging over de "wreedheid" van het bestaan.

Het 'Huis voor de eenzame zielen,' zoals Deinema het object noemde, maakte indruk op veel van de bezoekers van 'Allerzielen Allicht.' Iemand schreef dat het heel "ontroerend" was. Een ander schreef: "Ook heel mooi was het huis voor de Eenzame Zielen, die sterven zonder dat iemand naar de begrafenis komt, toch zo'n vijftien per jaar: junks, verwaarloosde bejaarden, zwervers, illegalen. Dat kleine huisje, afgedekt met kleurige dekens, van binnen verlicht, waaruit het verhaal klonk van Siegfried, door niemand zo genoemd, wiens hele leven in één tas zat. Wat stond het daar eenzaam op dat veld."

¹ Frank Starik is namens de gemeente Amsterdam coordinator van stichting 'De eenzame Uitvaart.' Deze stichting organiseert uitvaarten voor personen waarvan geen nabestaanden bekend zijn of wier nabestaanden de uitvaart niet willen of kunnen betalen. Hij publiceerde hierover het boek 'De eenzame uitvaart' (2005), Amsterdam: Nieuw Amsterdam Uitgevers.